

KS. SŁAWOMIR JEZIORSKI – RZESZÓW

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI TEOLOGICZNEJ W DIECEZJI RZESZOWSKIEJ W ROKU AKADEMICKIM 2023/2024

Miniony rok to dobry czas dla teologii w Rzeszowie. W ramach tego sprawozdania przedstawię działalność Instytutu Wyższych Studiów Teologicznych w Rzeszowie, Wyższego Seminarium Duchownego oraz Instytutu Teologiczno-Pastoralnego im. Św. Józefa Sebastiana Pelczara.

1. Instytut Wyższych Studiów Teologicznych w Rzeszowie.

Erygowany 8 września 2022 r. Instytut od początku stawiał sobie za cel formację intelektualną kleryków oraz świeckich. W ubiegłym roku akademickim prowadzone były zajęcia dydaktyczne na jednolitych studiach magisterskich z teologii o specjalizacji kapłańskiej, w których brało udział 27 alumnów Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie, przy trzech będących w trakcie urlopu dziekańskiego. Łącznie więc grono studentów liczyło 30 alumnów. Czterech z nich po złożeniu pracy magisterskiej oraz pozytywnym złożeniu egzaminu *Ex universa* otrzymało tytuł magistra teologii. Byli to:

1. ks. mgr Łukasz Cyrnek, praca: *Apostolstwo własne katolików świeckich w świetle nauczania Papieża Franciszka*, promotor: ks. dr Krzysztof Wilczkiewicz,

2. ks. mgr Dawid Piróg, praca: *„Witaj Oblubienico Dziewicza!” Literacko-teologiczna interpretacja Hymnu Akatystu ku czci Bogurodzicy*, promotor: ks. dr Paweł Pietrusiak
3. ks. mgr Janusz Szczęch, praca: *Kierownictwo duchowe na podstawie dzieł św. Josemarii Escrivy Balaguera*, promotor: ks. dr Paweł Synoś,
4. dk. mgr Maciej Zawiślak, praca: *Moralne aspekty odpowiedzialnego rodzicielstwa w świetle encykliki „Humanae vitae” Pawła VI*, promotor: ks. dr Mateusz Rachwalski.

Instytut w ubiegłym roku wystartował także z nową propozycją studiów podyplomowych „Teologia dla nowej ewangelizacji”. Studia te podjęło 56 osób. Ponadto kontynuowane były podyplomowe studia teologiczno-katechetyczne, w których uczestniczyło 14 słuchaczy.

To w sumie daje liczbę 100 osób uczestniczących w zajęciach dydaktycznych w Instytucie w ubiegłym roku akademickim. Na trzech ścieżkach kształcenia zajęcia prowadziła kadra licząca 44 wykładowców. W tym miejscu pragnę też podziękować ks. dr. hab. Miłoszowi Hołdzie za trzy lata dobrej współpracy. Ksiądz Hołda został Dziekanem Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, a nowe obowiązki nie pozwolą mu kontynuować zajęć dydaktycznych w Rzeszowie. Gratulujemy tego wyboru i życzymy wielu sukcesów, a jednocześnie liczymy że objęte stanowisko otworzy przestrzeń nowej, dobrej współpracy.

Oprócz studiów magisterskich oraz podyplomowych Instytut prowadził działalność popularyzującą teologię. Wspomnieć tutaj trzeba krótkie kursy teologii praktycznej 3x3. W ubiegłym roku odbyły się trzy takie kursy, które zgromadziły 150 osób. Były to:

1. Kurs 3x3: Jak dobrze wybierać? (ks. dr Mateusz Rachwalski – marzec 2024),
2. Kurs 3x3: Symfonia wiary (o. dr Tomasz Samulnik OP – kwiecień 2024),
3. Kurs 3x3: Teologia ciała Jana Pawła II (ks. dr Przemysław Drąg – maj 2024).

Ważnym wydarzeniem teologicznym w ramach działalności Instytutu była także *Ogólnopolska konferencja środowisk Laudato si’ „Wszystko jest ze sobą powiązane”*. Kościół w ekologicznej trosce o świat, która odbyła się 18 czerwca 2024 roku. Jej przygotowania podjął się wykładowca naszego Instytutu, ks. dr Krzysztof Wilczkiewicz.

Z kolei podczas wakacji 12 uczestników z powodzeniem uczestniczyło w wakacyjnym intensywnym kursie języka greckiego biblijnego.

2. Instytut Teologiczno-Pastoralny w Rzeszowie

Działalność Instytutu Teologiczno-Pastoralnego realizuje się w sekcjach, które spełniają konkretne zadania formacyjne. Wśród nich należy wymienić: Diecezjalne Studium Organistowskie, Uniwersytet III wieku Diecezji Rzeszowskiej, Ośrodek Edukacji Nauczycieli oraz Akademię Biblijną. W instytucie działa także Akademia Liturgiczna.

Diecezjalne studium organistowskie jest jednym z ośrodków kształcenia muzyków kościelnych w Polsce. Program nauczania studium jest realizowany w oparciu o *Podstawy programowe dla diecezjalnych instytucji kształcenia muzyków kościelnych*. Celem Diecezjalnego Studium Organistowskiego jest przygotowanie kandydatów do posługi organisty, doksztalcenie muzyczne i liturgiczne organistów i animatorów muzycznych pełniących posługę w kościołach na terenie diecezji.

W roku akademickim 2024/2025 rozpoczęło naukę 53 słuchaczy na 5 rocznikach pod kierunkiem 8 pedagogów. W nowym roku przyjęto 15 słuchaczy, którzy rekrutują się nie tylko z diecezji rzeszowskiej, ale również z diecezji przemyskiej oraz sandomierskiej. Zajęcia w studium są prowadzone na dwóch kierunkach: organistowskim oraz na kierunku psalterzysta, kantor, dyrygent, animator życia muzycznego w parafii.

Słuchacze studium brali udział w Seminarium Organowym dla muzyków kościelnych, Ogólnopolskiej Pielgrzymce Muzyków Kościelnych na Jasną Górę i Dniach Skupieniach dla Organistów.

Ośrodek Edukacji Nauczycieli działający przy Instytucie ma na celu doskonalenie zawodowe nauczycieli, upowszechnienie wiedzy teologicznej oraz organizowanie szkoleń dla Rad Pedagogicznych.

W roku szkolnym 2023/2024 w OEN zorganizowano: 3 konferencje dla nauczycieli, sympozjum katechetyczne, 4 szkolenia dla księży w ramach formacji stałej, 10 warsztatów dla nauczycieli religii, 2 szkolenia dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy na nauczyciela mianowanego i dyplomowanego, 15 szkoleń Rad Pedagogicznych oraz 6 szkoleń związanych z Ustawą Kamilka i o Sygnalistach

Uniwersytet III wieku Diecezji Rzeszowskiej stawia sobie za cel upowszechnianie i popieranie różnych form aktywności duchowej, intelektualnej i fizycznej słuchaczy. W ubiegłym roku akademickim kilkadziesiąt osób systematycznie spotykało się na zajęciach organizowanych w blokach tematycznych: medycznym, religijnym oraz społeczno-kulturowym.

Akademia Biblijna Diecezji Rzeszowskiej jest kontynuacją Studium Biblijnego Diecezji Rzeszowskiej, które rozpoczęło swoją działalność w październiku 2008 roku. Proponuje ona pogłębienie znajomości Biblii poprzez wykłady dla osób świeckich i konsekrowanych.

Podstawowy plan wykładowy obejmuje okres dwóch lat. **Cykl pierwszy** (rok I) poświęcony jest zagadnieniom wstępnym oraz wprowadzeniu w przesłanie

ksiąg Starego Testamentu. **Cykl drugi** (rok II) koncentruje się na wprowadzeniu w księgi Nowego Testamentu. Słuchacze dwóch pierwszych cykli oraz ich absolwenci zachęceni są do jednoczesnego udziału w organizowanym rokrocznie **cyklu monograficznym**, w którym co roku proponowane są nowe tematy, dzięki czemu Akademia Biblijna może służyć do ciągłej formacji biblijnej. W ubiegłym roku w zajęciach biblijnych brało udział ponad 190 słuchaczy, w tym roku zapisanych jest już 108 osób.

Akademia Liturgiczna to propozycja formacji teologiczno-liturgicznej dla spragnionych głębszego uczestnictwa w liturgii Kościoła.

W ramach zajęć Akademii Liturgicznej w ubiegłym roku akademickim zorganizowane były trzy kursy roczne: *Wprowadzenie do życia liturgicznego Kościoła*, *Eucharystia: historia – teologia – celebrowanie* oraz kurs monograficzny *Muzyka w liturgii*. Łącznie wzięło w nich udział 212 osób. Ponadto w ciągu roku zorganizowane zostały 2 edycje warsztatów dla dorosłych lektorów „Oto słowo Boże” oraz ogólnopolskie Forum Inicjatyw Formacji Liturgicznej. To ostatnie wydarzenie zgromadziło kilkadziesiąt osób oddanych promowaniu edukacji liturgicznej z całej Polski. Dopełnieniem rocznej pracy była druga edycja wakacyjnego kursu liturgicznego w Rzymie „Do źródeł liturgii rzymskiej”, która w lipcu w Wiecznym Mieście zgromadziła 37 uczestników. To razem daje liczbę ponad 300 osób aktywnie uczestniczących w formacji liturgicznej w Rzeszowie.

Rosnąca popularność Akademii Liturgicznej wyznacza także kierunki rozwoju. Oprócz zajęć dydaktycznych oraz popularyzujących duchowość liturgiczną, Akademia w ubiegłym roku oddała do użytku nowoczesną platformę obsługi studenta, dzięki czemu zautomatyzowano zapisy na kursy, a studenci zyskali dostęp do historii odbytych kursów oraz możliwość generowania certyfikatów uczestnictwa w zajęciach. To efekt strategii cyfryzacji oraz automatyzacji, którą wyznaczyło sobie stowarzyszenie jako jeden z elementów mających pomóc jeszcze lepiej docierać do osób pragnących pogłębiać swoją świadomość liturgiczną.

Dla dopełnienia działalności Instytutu należy dodać, że w ubiegłym roku odbył się cykl wykładów: „Zakochani w Bogu, zakochani w teologii”, który zgromadził liczne grono słuchaczy.

3. Wyższe Seminarium Duchowne w Rzeszowie zajmuje się formacją alumnów, aby mogli stać się prawdziwymi pasterzami Ludu Bożego i aktywnymi głosicielami Ewangelii Chrystusa. Formacja ta odbywa się na kilku płaszczyznach. Alumni kształtują swoje człowieczeństwo poprzez prowadzenie regularnych rozmów z wychowawcami, uczestnicząc w warsztatach psychologicznych (w zeszłym roku dwukrotnie, w tym czterokrotnie), a także wakacyjną tygodniową pracę w hospicjum w roli wolontariusza/pielegniarza.

Formacja duchowa dokonuje się w stałym kierownictwie duchowym, uczestnictwie w dwu seriach kilkudniowych rekolekcji w listopadzie i Wielkim Poście, rekolekcjach ignacjańskich w czasie wakacji; klerycy roku propedeutycznego uczestniczą w rekolekcjach ewangelizacyjnych; w ramach przygotowania do diakonatu klerycy V roku pielgrzymowali przez tydzień po Toskanii i Umbrii szlakiem wielkich świętych średniowiecza.

Formacja duszpasterska: każdy z kleryków odbył dwa weekendowe kursy Szkoły Nowej Ewangelizacji, a klerycy roku IV dwutygodniową praktykę duszpastersko-katechetyczną z zamieszkaniem na parafiach.

W ubiegłym roku formację w seminarium rozpoczęło 44 alumnów. Trzech z nich przyjął święcenia kapłańskie i rozpoczęło posługę duszpasterską w parafiach. Ponadto jeden pełni posługę diakona jako duszpasterz i katecheta. Pięciu alumnów przyjął także święcenia diakonatu.

4. Przed nami rok akademicki 2024/2025.

Dziś stoimy u progu nowego roku akademickiego. Kilka miesięcy temu papież Franciszek powiedział: „Potrzebujemy teologii, ponieważ wyzwania stawiane przez postęp technologiczno-naukowy zmuszają nas dzisiaj, aby zrozumieć, co jest ludzkie, co jest godne człowieka, co w człowieku jest nieredukowalne z racji swojego boskiego pochodzenia, to znaczy z racji faktu, że stanowi obraz i podobieństwo Boga w Chrystusie”¹.

Innymi słowy, wielkie wyzwania, które stawia świat, potrzebują głębokiej, świeżej i pięknej teologii. Liczba osób, które tutaj, w Rzeszowie, szukają solidnych narzędzi do kształtowania swojego umysłu w duchu wiary, jest dla nas mobilizacją i wyzwaniem, aby szukać takich form kształcenia teologicznego, które wierne objawieniu, będzie zgodne z rytmem życia współczesnego człowieka, a zarazem będzie proponowało wysoki standard organizacyjny.

Wyzwanie to podejmie 31 alumnów oraz 117 słuchaczy studiów podyplomowych, a także liczna grupa uczestników pozostałych inicjatyw formacyjnych.

Pierwszymi, którzy służą takiej teologii są wykładowcy. Dziękując tym, którzy systematycznie i gościnnie podejmowali wykłady w naszym Instytucie w ubiegłym roku, chciałbym wymienić tych, którzy w tym roku zechcieli podjąć zajęcia dydaktyczne w Rzeszowie: p. dr hab. Joannę Myson Byrską, ks. dra Mirosława Socałę SDS, dra Karola Petryszaka, ks. dra Piotra Staryszaka oraz mgr Monikę Pawlicę.

1. <https://www.vatican.va/content/francesco/it/speeches/2024/may/documents/20240510-insect.html>.

Współczesne wyzwania teologiczne prowadzą nas w kierunku budowania sieci współpracy z innymi jednostkami akademickimi. Podzielę się radością, że w ubiegłym miesiącu uzgodniliśmy warunki porozumienia o współpracy z Wydziałem Studiów nad Rodziną Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, z którym chcemy przygotowywać kursy formacji dla małżeństw gotowych towarzyszyć wchodzącym w związki małżeńskie w duchu ostatnich dokumentów Stolicy Apostolskiej.

Aby popularyzować teologię, w tym roku będziemy kontynuować serię krótkich kursów 3x3. Na jesień planowane są kursy na temat wyzwań bioetycznych oraz kurs o mediach zatytułowany: „Jak nie zwariować w świecie pełnym mediów?”. Trwają także zapisy na lektoraty języków klasycznych: hebrajskiego, greckiego i łaciny oraz języka hiszpańskiego, które chcemy zaoferować w tym roku. Ufam, że każdy spragniony głębszego teologicznego smaku znajdzie w Instytucie pokarm dla własnego życia duchowego.

W roku 2025 świętować będziemy Rok Jubileuszowy, którego mottem są słowa: „Pielgrzymi Nadziei”. Rozpoczynający się rok akademicki będzie wpisywał się w ten czas łaski w Kościele. Ufamy, że dzięki współpracy całego środowiska teologicznego Rzeszowa podarujemy mieszkańcom naszego miasta i naszego regionu pełną świeżość i piękną teologię nadziei. Niech to będzie prawdziwie rok łaski!